

Tiedotusyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 101/15
Luxemburgissa 15.9.2015

Tuomio asiassa C-67/14
Jobcenter Berlin Neukölln v. Nazifa, Sonita, Valentina ja Valentino
Alimanovic

Jäsenvaltio voi evätä tietyt maksuihin perustumattomat sosiaalietuudet unionin kansalaisilta, jotka tulevat maahan työnhakuun

Ulkomaalaisilla, jotka tulevat Saksaan saadakseen sosiaalihuollon tukia tai joiden oleskeluoikeuden perusteena on pelkästään työnhaku, ei ole oikeutta saksalaisen perusturvan (Grundsicherung)¹ etuuksiin. Unionin tuomioistuin on hiljattain antamassaan tuomiossa Dano² todennut, että etuudet voitiin laillisesti evätä sellaisilta jäsenvaltioiden kansalaisilta, jotka tulevat toiseen jäsenvaltioon ilman työnhakutarkoitusta.

Käsiteltävässä tapauksessa Bundessozialgericht (sosiaalioikeudellisia riita-asioita käsittelevä liittovaltion tuomioistuin, Saksa) on halunnut vastauksen kysymykseen siitä, voidaanko oikeudet laillisesti evätä myös tilanteessa, jossa unionin kansalaiset ovat tulleet vastaanottavaan jäsenvaltioon hakeakseen sieltä työtä ja jo työskennelleet jonkin aikaa tässä valtiossa, vaikka nämä etuudet taataan samanlaisessa tilanteessa oleville vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisille.

Kysymys on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Jobcenter Berlin Neukölln ja neljä Ruotsin kansalaista: Bosniassa syntynyt Nazifa Alimanovic ja hänen kolme Saksassa syntynyttä lastaan Sonita (s. 1994), Valentina (s. 1998) ja Valentino (s. 1999). Alimanovicit lähtivät Saksasta vuonna 1999 Ruotsiin ja palasivat Saksaan kesäkuussa 2010. Palattuaan Saksaan Nazifa Alimanovic ja hänen vanhin tyttärensä Sonita työskentelivät aina vuoden 2011 toukokuuhun saakka useissa lyhytaikaisissa työsuhteissa tai heille tarjoutuneissa alle vuoden mittaisissa työtilaisuuksissa. He eivät ole tämän jälkeen tehneet työtä. Alimanoviceille myönnettiin tämän jälkeen perusturvaetuuksia 1.12.2011–31.5.2015, Nazifa Alimanovicille ja hänen tyttärelleen Sonitalle pitkäaikaistyöttömille maksettavaa toimeentulotukea (Arbeitslosengeld II) ja Valentinalle ja Valentinolle muille kuin työkykyisiksi katsotuille etuudensaajille maksettavia sosiaaliavustuksia. Toimivaltainen viranomainen (Jobcenter Berlin Neukölln) päätti lopulta lopettaa etuuksien maksamisen, koska se katsoi, ettei Nazifa Alimanovicilla eikä tämän vanhimmalla tyttärellä ollut sellaisina ulkomaalaisina työnhakijoina, joiden oleskeluoikeus perustui pelkästään työnhakuun, oikeutta kyseessä oleviin avustuksiin. Samasta syystä kyseinen viranomainen epäsi muille lapsille myönnetty avustukset.

Unionin tuomioistuin toteaa vastauksessaan Bundessozialgerichtin kysymyksiin tänään antamassaan tuomiossa, että tiettyjen sellaisten ”erityisten maksuihin perustumattomien rahaetuuksien”,³ jotka katsotaan myös ”sosiaaliavustuksiksi”,⁴ epääminen unionin kansalaisilta,

¹ Etuuksien tarkoituksena on ensisijaisesti turvata etuudensaajien toimeentulo.

² Unionin tuomioistuimen asiassa [C-333/13](#), Dano, 11.11.2014 antama tuomio, ks. myös [lehdistötiedote nro 146/14](#).

³ Nämä etuudet on määritelty sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 883/2004 (EUVL L 166, s. 1, oikaisu EUVL 2004, L 200, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 9.12.2010 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 1244/2010 (EUVL L 338, s. 35). Saksan osalta asetuksessa mainitaan nimenomaisesti työnhakijoiden perusturvaan liittyvät toimeentuloetuudet. Bundessozialgericht määrittelee kyseessä oleva etuudet luonteeltaan ”erityisiksi maksuihin perustumattomiksi rahaetuuksiksi”.

⁴ Direktiivissä ”unionin kansalaisesta” (direktiivi 2004/38/EY).

joiden oleskeluoikeus vastaanottavassa jäsenvaltiossa perustuu yksinomaan työnhakuun, **ei ole vastoin yhdenvertaisen kohtelun periaatetta**.⁵

Unionin tuomioistuin toteaa, että kyseessä olevien etuuksien tarkoituksena on turvata sellaisten henkilöiden toimeentulo, jotka eivät itse kykene huolehtimaan siitä, ja että niitä ei rahoiteta maksuilla vaan verovarolla, vaikka ne ovat osa säännöstöä, jossa säädetään lisäksi työnhaun helpottamiseen tarkoitetuista etuuksista. Tuomioissa korostetaan asiassa Dano annetun tuomion tavoin, että näitä etuuksia on pidettävä ”sosiaaliavustuksina”.

Unionin tuomioistuin muistuttaa tämän osalta siitä, että voidakseen saada oikeuden pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin sosiaaliavustuksiin, unionin kansalainen voi vaatia yhdenvertaista kohtelua vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisten kanssa vain, jos hänen oleskelunsa vastaanottavassa jäsenvaltiossa on niiden edellytysten mukainen, joista säädetään direktiivissä ”unionin kansalaisesta”.⁶

Unionin tuomioistuin toteaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisten työnhakijoiden osalta, että oleskeluoikeus voi tarjoutua kahdella tavalla:

Jos unionin kansalainen, jolla on oleskeluoikeus työntekijänä, **joutuu tahtomattaan työttömäksi työskenneltyään alle vuoden** ja jos hän on ilmoittautunut **työnhakijaksi** toimivaltaiselle työvoimaviranomaiselle, hän **säilyttää asemansa työntekijänä ja oleskeluoikeutensa vähintään kuuden kuukauden ajan**. Tämän ajanjakson ajan hän voi vedota yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen ja hänellä on oikeus sosiaaliavustuksiin.

Ellei unionin kansalainen ole vielä työskennellyt vastaanottavassa jäsenvaltiossa tai jos kuuden kuukauden ajanjakso on päättynyt, työnhakijaa ei voida karkottaa kyseisestä jäsenvaltiosta niin kauan kuin hän kykenee esittämään näytön siitä, että hän jatkaa työnhakua ja että hänellä on todellisia mahdollisuuksia löytää työtä. Tässä tapauksessa **vastaanottava jäsenvaltio voi kuitenkin evätä sosiaaliavustukset**.

Lopuksi unionin tuomioistuin toteaa, että tehdessään päätöstä henkilön karkottamisesta tai siitä, että henkilöstä aiheutuu oleskelunsa aikana kohtuuton rasitus vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, huomioon on otettava asianomaisen henkilön henkilökohtainen tilanne.⁷ Se korostaa kuitenkin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa tällaista **henkilökohtaisen tilanteen arviointia ei tarvitse suorittaa**, koska direktiivissä ”unionin kansalaisesta” säädetty **työntekijän aseman säilyttämisjärjestelmä on asteittainen** (sen tarkoituksena on turvata oleskeluoikeus ja oikeus sosiaaliavustuksiin) ja **siinä itsessään on otettu huomioon** erilaisia kunkin tiettyä sosiaalietuutta hakeneen henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviä tekijöitä. Lisäksi unionin tuomioistuin toteaa, että sitä arvioitaessa, muodostuuko rasitus jäsenvaltion kannalta kohtuuttomaksi, arvioidaan vasta sitten, kun kaikki käsiteltäväksi saatetut yksittäiset hakemukset on laskettu yhteen.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

⁵ Periaate on vahvistettu unionin perussopimuksissa ja siitä on tarkemmin säädetty asetuksen N:o 883/2004 4 artiklassa ja direktiivin 2004/38 24 artiklassa.

⁶ Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL L 158, s. 77 ja oikaisut EUVL 2004, L 229, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34).

⁷ Unionin tuomioistuimen asiassa [C-140/12](#), Brey, 19.9.2013 antama tuomio.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106